

PADOMES IETEIKUMS

(2012. gada 10. jūlijs)

par Slovēnijas 2012. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Slovēnijas stabilitātes programmu 2012.–2015. gadam

(2012/C 219/23)

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ⁽¹⁾ un jo īpaši tā 5. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību ⁽²⁾, un jo īpaši tā 6. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

pēc apspriešanās ar Ekonomikas un finanšu komiteju,

tā kā:

(1) Eiropadome 2010. gada 26. martā piekrita Komisijas priekšlikumam uzsākt jaunu nodarbinātības un izaugsmes stratēģiju – “Eiropa 2020” –, kam pamatā būtu ciešāka ekonomikas politikas koordinācija, pievēršot uzmanību galvenajām jomām, kurās jāīsteno, lai palielinātu Eiropas ilgtspējīgas izaugsmes potenciālu un konkurētspēju.

(2) Padome 2010. gada 13. jūlijā pieņēma ieteikumu par dalībvalstu un Savienības vispārējām ekonomikas politikas pamatnostādņēm (2010.–2014. g.) un 2010. gada 21. oktobrī – lēmumu par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm ⁽³⁾, kas kopā veido “integrētās pamatnostādnes”. Dalībvalstis tika aicinātas ņemt vērā šīs integrētās pamatnostādnes savā ekonomikas un nodarbinātības politikā.

⁽¹⁾ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.

⁽³⁾ Saglabātas 2012. gadam ar Padomes Lēmumu 2012/238/ES (2012. gada 26. aprīlis) par dalībvalstu nodarbinātības politikas pamatnostādņēm (OV L 119, 4.5.2012., 47. lpp.).

(3) Padome 2011. gada 12. jūlijā pieņēma ieteikumu ⁽⁴⁾ par Slovēnijas 2011. gada valsts reformu programmu un sniedza savu atzinumu par Slovēnijas atjaunināto stabilitātes programmu 2011.–2014. gadam.

(4) Komisija 2011. gada 23. novembrī pieņēma otro Gada izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot otro Eiropas *ex ante* un integrētas politikas koordinēšanas pusgadu, kas balstās uz stratēģiju “Eiropa 2020”. Komisija, balstoties uz Regulu (ES) Nr. 1176/2011, 2012. gada 14. februārī pieņēma brīdinājuma mehānisma ziņojumu, kurā tā noteica Slovēniju kā vienu no dalībvalstīm, par kurām tiks izstrādāts padziļināts pārskats.

(5) Padome 2011. gada 1. decembrī pieņēma secinājumus, kuros aicināja Sociālās aizsardzības komiteju sadarbībā ar Nodarbinātības komiteju un citām komitejām izklāstīt savus uzskatus par darbībām, kas ieteiktas stratēģijas “Eiropa 2020” politikas ciklā. Šie uzskati ir Nodarbinātības komitejas atzinuma daļa.

(6) Eiropas Parlaments ir bijis pienācīgi iesaistīts Eiropas pusgada norisēs saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1466/97, un 2012. gada 15. februārī tas pieņēma rezolūciju par nodarbinātību un sociālajiem aspektiem 2012. gada Gada izaugsmes pētījumā un rezolūciju par ieguldījumu 2012. gada Gada izaugsmes pētījumā.

(7) Eiropadome 2012. gada 2. martā apstiprināja prioritātes, lai nodrošinātu finanšu stabilitāti, fiskālo konsolidāciju un rīcību izaugsmes sekmēšanai. Tā uzsvēra vajadzību īstenot diferencētu, uz izaugsmi vērstu fiskālo konsolidāciju, atjaunot normālus aizdošanas nosacījumus ekonomikai, sekmēt izaugsmi un konkurētspēju, risināt bezdarba problēmu un krīzes sociālās sekas un modernizēt valsts pārvaldi.

(8) Eiropadome 2012. gada 2. martā arī aicināja dalībvalstis, kuras piedalās paktā “Euro plus”, savlaicīgi paziņot par savām saistībām, lai tās varētu iekļaut minēto valstu stabilitātes vai konverģences programmās un valstu reformu programmās.

⁽⁴⁾ OV C 217, 23.7.2011., 1. lpp.

- (9) Slovēnija 2012. gada 26. aprīlī iesniedza savu stabilitātes programmu, kas attiecas uz laikposmu no 2012. līdz 2015. gadam, un 2012. gada 13. aprīlī – valsts reformu programmu 2012. gadam. Abas programmas tika izvērtētas vienlaikus, lai ņemtu vērā to savstarpējo saistību. Komisija padziļinātajā pārskatā saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 5. pantu ir izvērtējusi arī to, vai Slovēniju ir skārusi makroekonomiskā nelīdzsvarotība. Komisija padziļinātajā pārskatā secināja, ka Slovēnijā ir iekšējā nelīdzsvarotība, kas jo īpaši ietekmē korporatīvā sektora bilances un banku stabilitāti. Šī iekšējā nelīdzsvarotība un jebkura iespējamā ārējā nelīdzsvarotība būtu cieši jāuzrauga un jāatspoguļo ekonomikas politikas apsvērumos, lai tādējādi samazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz ekonomikas darbību. Lielākās bankas rekapitalizācija un pārdošana un cieša apņemšanās novērst pārmērīgo budžeta deficītu līdz 2013. gada termiņam ir divi būtiski un lietderīgi elementi šobrīd apsvērtajos iespējamajos risinājumos. Pārmērīgas nelīdzsvarotības apdraudējumu var samazināt ar ātru un pilnīgu īstenošanu šajās jomās.
- (10) Pamatojoties uz stabilitātes programmas izvērtējumu atbilstīgi Regulai (EK) Nr. 1466/97, Padome uzskata, ka stabilitātes programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomiskais scenārijs salīdzinājumā ar Komisijas dienestu 2012. gada pavasara prognozēm ir optimistisks. Programmā izklāstītās budžeta stratēģijas mērķis ir panākt, lai vispārējās valdības budžeta deficīts būtu mazāks par 3 % no IKP 2013. gadā, kas ir Padomes noteiktais termiņš, un pēc tam turpināt samazināt budžeta deficītu, lai tādējādi līdz 2015. gadam sasniegtu Slovēnijas vidēja termiņa budžeta mērķi (VTM). VTM ir definēts kā līdzsvarots budžets strukturālā izteiksmē, kas kopš iepriekšējās stabilitātes programmas nav mainījies, taču to nevar uzskatīt par piemērotu saskaņā ar Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikumiem, jo, balstoties uz pašreizējo politiku un prognozēm, tas nenodrošina pietiekami ātru progresu attiecībā uz ilgtermiņa.

Pastāv risks, ka budžeta deficīta rādītāji varētu būt sliktāki par plānotajiem, jo i) īpaši 2014.–2015. gada laikposmam paredzētie pasākumi nav pietiekami konkrēti; ii) primārie kārtējie izdevumi ir bijuši pārsniegti jau iepriekš; iii) ieņēmumi ir mazāki, ņemot vērā salīdzinoši optimistisko makroekonomisko scenāriju un neskaidrību par nesen pieņemto nodokļu pasākumu ietekmi; un iv) iespējamās papildu kapitāla atbalsta darbības un garantiju izmantošana. Balstoties uz (pārrekinātu) strukturālo bilanci ⁽¹⁾, vidējie gada fiskālie pasākumi 2010.–2013. gadā ir plānoti gandrīz 1 % apmērā no IKP, kas ir nedaudz virs Padomes ieteiktā rādītāja. Tomēr saskaņā ar Komisijas dienestu 2012. gada pavasara prognozēm 2013. gadā būs jāveic papildu pasākumi, lai visā korekcijas laikposmā

ievērotu šo ieteikumu. Pēc plānotās pārmērīga budžeta deficīta novēršanas ikgadējais progress attiecībā uz VTM sasniegšanu saskaņā ar Stabilitātes programmu atbilst Stabilitātes un izaugsmes paktā noteiktajam 0,5 % rādītājam 2015. gadā, bet 2014. gadā ir zem šā rādītāja, savukārt valsts izdevumu pieauguma rādītājs, ņemot vērā diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, atbilst Stabilitātes un izaugsmes paktā noteiktajam izdevumu rādītājam abos gados, līdz ar to Stabilitātes programma kopumā paredz atbilstošu pielāgošanas stratēģiju VTM sasniegšanai. Ņemot vērā iepriekšminētos riskus, progress saistībā ar VTM sasniegšanu abos gados varētu būt lēnāks, nekā nepieciešams.

Ir paredzēts, ka vispārējās valdības kopējais parāds, kas 2011. gadā bija aptuveni 48 % no IKP, līdz 2013. gadam būs visaugstākais, proti, 53 % (tādējādi joprojām esot zem atsaucē vērtības, t. i., 60 % no IKP), pirms tas līdz programmas beigām nedaudz samazināsies. Parāds var palielināties, jo iespējams lielāks budžeta deficīts, nekā iepriekš minēts, un lielākas krājumu plūsmas korekcijas. Slovēnijas vidēja termiņa budžeta plāns un noteikums par izdevumiem joprojām nav pietiekami saistoši un nepietiekami mērā koncentrējas uz to, lai sasniegtu VTM un nodrošinātu ilgtspējību ilgtermiņā.

- (11) Valdība līdz šim nav spējusi veikt nekādas sistēmiskas izmaiņas pensiju sistēmā, ņemot vērā 12 mēnešu moratoriju attiecībā uz tiesību aktiem pēc tam, kad 2011. gada jūnija referendumā tika noraidīta iepriekšējā pensiju reforma. Taču 2011. gada decembrī un 2012. gada maijā īstermiņa pasākumi izmaksu samazināšanai tika pagarināti un stiprināti. Lai arī šie robu aizpildīšanas pasākumi īstermiņā ir būtiski un dod labumu, ir skaidrs, ka ar tiem nepietiek, lai risinātu ilgtermiņa problēmas. Valdība paredz līdz 2013. gada beigām īstenot jaunu pensiju reformu, kas būtu balstīta uz daudzpiļāru sistēmu un faktiskā pensionēšanās vecuma palielināšanu. Lai arī nav sniegta nekāda sīkāka informācija, šie plāni ambīciju ziņā šķiet pieticīgi. Ņemot vērā problēmas apmēru, ir vajadzīga visaptveroša reforma, kas risinātu šādus jautājumus: zems likumā noteiktais pensionēšanās vecums, atšķirības likumā noteiktajā pensionēšanās vecumā vīriešiem un sievietēm, plašas priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas un izdevīgi indeksācijas noteikumi pensijām. Līdz šim nav īstenoti nekādi konkrēti pasākumi, lai palielinātu gados vecāku darba ņēmēju nodarbinātības līmeni, lai arī pamatnostādnes aktīvas darba tirgus politikas pasākumu īstenošanai 2012.–2015. gadā un 2012. gada plāns aktīvas nodarbinātības politikas pasākumu īstenošanai gados vecākus bezdarbniekus uzskata par īpašu mērķa grupu.

⁽¹⁾ Cikliski koriģēta bilance, izņemot vienreizējos un pagaidu pasākumus, ko Komisijas dienesti atbilstīgi kopīgi saskaņotai metodoloģijai pārrekinājuši, pamatojoties uz programmā sniegto informāciju.

- (12) Situācija Slovēnijas banku nozarē tagad šķiet pat vēl sarežģītāka nekā 2011. gada izvērtējuma laikā. Nozares kopējie zaudējumi 2011. gadā bija ievērojami, un, raugoties uz priekšu, ekonomikas izaugsmes tempa samazināšanās radīs turpmākus aizdevumu zaudējumus, jo aizvien vairāk uzņēmumiem ir grūtības nodrošināt parādu apkalpošanu. Līdz šim ieviestie vai paziņotie pasākumi nav pietiekami, ņemot vērā problēmas apmēru. Par lielākās bankas (NLB) steidzamo otro rekapitalizāciju joprojām tiek risinātas sarunas ar privātiem un starptautiskiem ieguldītājiem. Jaunā valdība ir paudusi savu nolūku lielākajās bankās samazināt savu akciju paketi līdz bloķējošam mazākumam. Ir nepieciešams noskaidrot saistību starp šiem ilgtermiņa pasākumiem un tūlītējo un steidzamo vajadzību pēc jauna kapitāla gadījumos, ja valstij kā lielākajam īpašniekam nepārprotami ir galīgā atbildība. Skaidra privatizācijas stratēģija, ko atbalsta ar laicīgiem kapitāla ieguldījumiem zaudējumu segšanai, labas pārvaldības nodrošināšana un profesionāla un politiski neitrāla pārvaldība šo politiku un šo banku iespējamo pārdošanu padarītu ticamāku.
- (13) Pagājušajā gadā netika iesniegti nekādi konkrēti priekšlikumi atšķirību samazināšanai starp aizsardzību, kāda tiek piešķirta pastāvīgajiem darba ņēmējiem salīdzinājumā ar pagaidu darba ņēmējiem. 2011. gadā tika sāktas sarunas ar sociālajiem partneriem par Likumu par darba attiecībām, taču netika panākta ne vienošanās, ne arī pieņemti grozījumi. Valsts reformu programmā norādīti daži pasākumi, kam jāpalielina elastdrošība un jārisina segmentācijas jautājums, taču nav norādīts grafiks to pieņemšanai. Ar nesen pieņemto Likumu par publisko finanšu līdzsvarošanu tiek ieviesta ievērojami augstāka maksa (koncesijas maksas) par "studentu darbu", lai samazinātu šā statusa pievilcību darba tirgū, taču šobrīd nav paredzēti nekādi papildu pasākumi.
- (14) Izglītības un apmācības sistēmas atbilstība darba tirgus vajadzībām joprojām ir nepietiekama, lai arī visā izglītības ciklā šobrīd tiek ievesti profesionālās orientācijas pakalpojumi un tiek īstenoti pasākumi, lai sniegtu informāciju par karjeras perspektīvām. Nav veikti nekādi konkrēti pasākumi, lai izveidotu sistēmu, kas spētu prognozēt darba tirgus pieprasījumu nākotnē. Daži Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētie projekti tika sākti nolūkā sekmēt profesijas, pēc kurām darba tirgū ir liels pieprasījums. Šie pasākumi ir būtiski, bet kopumā tie nav pietiekami šīs problēmas risinājumam. Slovēnijas valsts nodarbinātības dienesta vispārējās efektivitātes ārējo ekspertu novērtējums nav pieejams izvērtējumam.
- (15) Lai arī 2011. gada aprīlī tiesību aktos tika veiktas izmaiņas, lai Konkurences aizsardzības biroju (KAB) ar 2012. gada 1. janvāri pārveidotu par neatkarīgu aģentūru, KAB vēl nav neatkarīga struktūra, jo vispirms ir jāizpilda vairāki procesuālie nosacījumi. Turklāt KAB resursi 2011. gadā tika samazināti. Šāda notikumu attīstība ietekmē tā spēju veikt vairāk īstenošanas pasākumu un ar savu iestāžu īpatsvaru stiprināt konkurenci sekmējošu reformu. Tikko ir pabeigts pētījums par profesiju deregulāciju, taču konkrēta politiskā rīcība šajā nozarē joprojām ir neskaidra. Vispārīgi runājot, daži tiesiskā regulējuma aspekti pakalpojumu sniedzēju uzņēmējdarbības veikšanai var radīt problēmas attiecībā uz saderību ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/123/EK (2006. gada 12. decembris) par pakalpojumiem iekšējā tirgū⁽¹⁾. Vispārējo uzņēmējdarbības vidi raksturo trūkumi, kas attur vietējos un ārvalstu ieguldītājus un kavē banku bilanču ātru uzlabošanu, piemēram, valsts tieša un netieša iesaistīšanās ekonomikā un parādniekiem labvēlīgas un dažreiz problemātiskas maksātnespejas procedūras. Visbeidzot, tā kā Slovēnija kļūst par aizvien būtiskāku elektroenerģijas plūsmu tranzīta valsti, valsts pārvaldes tīkls sāk kļūt par problemātisko posmu.
- (16) Pēc tam, kad minimālā alga 2010. gada martā tika ievērojami palielināta, 2011. gadā procentuāli no vidējās algas tā bija augstākā Eiropas Savienībā, lai arī minimālā alga ir tikai nedaudz zem nabadzības sliekšņa. Saistībā ar indeksāciju turpmākajos divos gados nominālais pieaugums bija vēl 4 %. Šie notikumi samazina darbietpīgu nozaru konkurētspēju un palielina strukturālo bezdarbu.
- (17) Slovēnija ir uzņēmusies vairākas saistības saskaņā ar pakta "Euro plus". Šīs saistības un 2011. gadā izklāstīto saistību īstenošana attiecas uz nodarbinātības sekmēšanu, konkurētspējas uzlabošanu, publisko finanšu ilgtspējības veicināšanu un finanšu stabilitātes stiprināšanu. Komisija ir izvērtējusi pakta "Euro plus" saistību īstenošanu. Šā izvērtējuma rezultāti ir ņemti vērā ieteikumos.
- (18) Saistībā ar Eiropas pusgadu Komisija ir veikusi Slovēnijas ekonomikas politikas visaptverošu analīzi. Tā ir izvērtējusi stabilitātes programmu un valsts reformu programmu un ir iesniegusi padziļinātu pārskatu. Tā ir ņēmusi vērā ne tikai to lietderību ilgtspējīgas fiskālās un sociālekonomiskās politikas izveidē Slovēnijā, bet arī to atbilstību ES noteikumiem un norādēm, ņemot vērā vajadzību nostiprināt Savienības vispārējo ekonomisko pārvaldību, kas panākams, turpmākajos valsts lēmumos ievērojot ES līmeņa norādes. Tās ieteikumi saskaņā ar Eiropas pusgadu ir atspoguļoti 1. līdz 7. ieteikumā turpmāk.
- (19) Ņemot vērā šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi stabilitātes programmu, un tās atzinums⁽²⁾ ir īpaši atspoguļots turpmāk izklāstītajā 1. ieteikumā.

(1) OV L 376, 27.12.2006., 36. lpp.

(2) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 5. panta 2. punktu.

(20) Ņemot vērā Komisijas padziļināto pārskatu un šo izvērtējumu, Padome ir izskatījusi valsts reformu programmu un stabilitātes programmu. Tās ieteikumi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1176/2011 6. pantu ir jo īpaši atspoguļoti 3., 6. un 7. ieteikumā turpmāk,

AR ŠO IESAKA Slovēnijai laikposmā no 2012. līdz 2013. gadam rīkoties šādi.

1. Īstenot 2012. gada budžetu un stiprināt budžeta stratēģiju 2013. gadam ar pietiekami precizētiem strukturāliem pasākumiem, būt gatavai veikt papildu pasākumus, lai līdz 2013. gadam nodrošinātu pārmērīgā budžeta deficīta novēršanu ilgtspējīgā veidā un saskaņā ar pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūru īstenotu Padomes ieteikumos noteiktos strukturālās korekcijas pasākumus. Pēc tam nodrošināt piemērotu strukturālās korekcijas pasākumu, lai īstenotu pietiekamu progresu attiecībā uz budžeta stāvokļa VTMT, tostarp izdevumu kritērija sasniegšanu. Stiprināt vidēja termiņa budžeta struktūru, tostarp noteikumu par izdevumiem, to padarot saistošāku un pārredzamāku.
2. Veikt steidzamus pasākumus ar mērķi nodrošināt pensiju sistēmas ilgtspējību ilgtermiņā, vienlaikus saglabājot pienācīgas pensijas, i) vienādojot likumā noteikto pensionēšanās vecumu vīriešiem un sievietēm; ii) nodrošinot faktiskā pensionēšanās vecuma palielināšanu, tostarp sasaistot likumā noteikto pensionēšanās vecumu ar dzīves ilguma pieaugumu; iii) samazinot priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas; un iv) pārskatot pensiju indeksācijas sistēmu. Palielināt gados vecāku darba ņēmēju nodarbinātības līmeni, turpinot pilnveidot aktīva darba tirgus politiku un mūžizglītības pasākumus.
3. Veikt vajadzīgos pasākumus, lai veidotu pietiekamas kapitāla rezerves banku nozarē un sekmētu bilanču uzlabošanu tā, lai varētu atsākt ienesīgu darbību atbilstīgu kreditēšanu. Saņemt pilntiesīgu trešo personu apstiprinājumu par sistēmiski

svarīgu banku aizdevumu zaudējumu aplēsēm, pamatojoties uz stresa testiem.

4. Apspriežoties ar sociālajiem partneriem un saskaņā ar valstī pieņemto praksi pielāgot nodarbinātības aizsardzību reglamentējošos tiesību aktus, kas attiecas uz pastāvīgajiem līgumiem, lai samazinātu darba tirgus segmentāciju. Turpināt risināt jautājumu par paralelo darba tirgu, ko rada studentu darbs.
5. Uzlabot prasmju, jo īpaši mazkvalificētu darba ņēmēju un augstskolu absolventu, pielāgošanu darba tirgus pieprasījumam un turpināt profesionālās izglītības un apmācības reformas.
6. Veikt turpmākus pasākumus tirgus atvēršanas stiprināšanai un profesionālo pakalpojumu reorganizācijas paātrināšanai. Uzlabot uzņēmējdarbības vidi, i) īstenojot Konkurences aizsardzības biroja reformu; ii) izveidojot satvaru valstij piederošiem uzņēmumiem, ar ko tiek nodrošināta tieša pārvalde un augsti uzņēmumu pārvaldības standarti; un iii) uzlabojot bankrota procedūras, jo īpaši attiecībā uz to termiņiem un efektivitāti.
7. Pēc apspriešanās ar sociālajiem partneriem un saskaņā ar valstī pieņemto praksi nodrošināt, ka algu pieaugums, tostarp minimālās algas pielāgojums, sekmē konkurētspēju un darba vietu radīšanu.

Briselē, 2012. gada 10. jūlijā

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
V. SHIARLY*